

От: **Доц. д-р Пламен Денчев Пъчев**

Югозападен университет „Н. Рилски“ - Благоевград

Научна специалност по Свидетелството за научно звание „Доцент“ от ВАК: „Световно стопанство и международни икономически отношения”

ОТНОСНО: Конкурс за академична длъжност „**доцент**“ по научна специалност „Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, Научна специалност „Икономика и управление (Теория на развитие и стопански форми)“ и в съответствие с чл. 4 от ЗРАСРБ, чл. 57 (2) от ППЗРАСРБ и чл. 6 (2, 3) от ПРАСПУ

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Частното висше училище „Колеж по туризъм“, Благоевград, съгласно Решение на АС № 34/03.12.2016 г. Включен съм в състава на научното жури по конкурса като външен за учебното заведение-заявител член съгласно Заповед № 228/30.12.2016 г. на Ректора на Частното висше училище Колеж по туризъм проф. Жечев.

2. Кратка информация за кандидата в конкурса

По обявения конкурс за „доцент“ по научна специалност „Икономика и управление (Теория на развитие и стопански фирми)“, направление 3.7. Администрация и управление“, катедра „Бизнес администрация“ към КТ е представил документи само един кандидат – **гл. ас. д-р Бойчо Георгиев Стойчев**, преподавател в ЧВУ КТ от 2013 г. Представената документация, както и научните трудове на кандидата, данните касателно неговата научна кариера на научен работник и преподавател дават формалното основание за изготвянето на становище по кандидатурата на д-р Б. Стойчев. По-долу представям становището си и формулирам мнение по процедурата на конкурса според изискванията в тази област. Още в началото трябва да бъде отбелязано, че разработките и публикациите на кандидата се намират в съответствие с условията за приоритетни научно-теоретически и практически разработки в сферата на администрацията и управлението в икономиката.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Запознаването с публикациите и разработките на кандидата, представени в съответствие с изискванията на конкурсната процедура, дават основание да се направи общото заключение, че те съответстват на тези изисквания и свидетелстват за добросъвестно анализиране и критическо преосмисляне на факти, данни и обстоятелства, намиращи се в пряка връзка с проблематиката, по която д-р Стойчев кандидатства за научно звание „доцент“. В предоставената ми за оценка и за изготвяне на становище научна продукция кандидатът е включил две монографии с общ обем 212 /двеста и дванадесет/ страници, два броя учебници и учебни пособия с обем 236 /двеста

тридесет и шест/ страници, две студии с обем 125 /сто двадесет и пет/ страници и пет статии с обем 54 /петдесет и четири/ страници. Следователно по-долу ще дам становище общо по 11 /единадесет броя научни труда с общ обем 627 /шестстотин двадесет и седем/ страници, посочени от кандидата в документацията по процедурата за кандидатстване.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Д-р Стойчев има дългогодишна и успешна преподавателско-педагогическа дейност – главно в ЮЗУ „Н. Рилски“, но също така и в други висши училища и колежи. Като преподавател той разглежда интересна за студентите проблематика и ползва модерни аудио-визуални средства за да засили учебно-педагогическото въздействие на преподавания материал. Преподаването се извършва по актуални и важни проблеми, които биват поднасяни по подходящ за усвояване от обучаемите начин.

Д-р Стойчев има лични интереси и предпочитания към обща и специална история, археология, изкуство и други свързани с пряката тематика на неговите лекции дисциплини, което обогатява въздействието на неговите преподавателско-педагогически послания и заздравява връзката между научноизследователската и преподавателската му дейности.

Във висшето училище „Колеж по туризъм“ д-р Б. Стойчев преподава на обучаеми в образователно-квалификационната степен „Професионален бакалавър“ /редовна и задочна форма на обучение/ дисциплините „Пари, банки, Борси“, „Регионална икономика“ и „Архитектура и обзавеждане“. Посочените дисциплини съответстват на проблематиката на обявения конкурс за заемането на академичната длъжност „доцент“.

Освен дългогодишен преподавателски опит по проблемите на икономиката, кандидатът е научен ръководител на докторанти, както и дейно участва като водещ експерт в международни Проекти и в редакционни колегии на наши и чужди научни списания.

Като отчитам горното считам, че по въпроса за касаещ формалните изисквания относно учебно-преподавателската дейност на кандидата на Д-р Стойчев може да бъде дадена обща **положителна оценка**, както и да се формулира общия извод, че кандидатурата му отговаря на критериите на КТ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Представените публикации са посветени предимно на въпроси от историята, развитието и съвременното равнище на икономическите теории, анализа на възгледи на учени от известни световни школи и концепции, отразяващи състоянието и развитието на икономическата теория. Основно внимание кандидатът отделя на последователите на немската „Историческа школа“ и особено на тези германски учени от течението на неолиберализма, които поставят теоретичните основи на „икономическото чудо“ във ФРГ след края на Втората световна война. Особено внимание в първата част на своя труд „Ордолибералната теория и практика“, както и в публикацията си „Относно методологията на ордолибералната школа“ кандидатът отделя на възгледите на известния немски учен Валтер Ойкен (1891— 1950). Сложността на обекта на изучаване при този виден германски икономист се състои отчасти в това, че неговите постановки срещат още преживе силна критика както в родината му, така и в чужбина. Ойкен е упрекван за

това, че глорифицира само две икономически системи - а именно свободната пазарна икономика и централно управляваната икономика. Критиците на Ойкен смятат, че чрез този своя подход той допуска известно опростяване на икономическата реалност, която има значително по-голяма богатство от форми и проявления в практическото стопанство. Д-р Стойчев анализира някои от по-ранните и съвременните критики към Ойкен и прави важния извод, че такъв подход не е основание за отхвърляне на важните и по същество верни методологически постановки, които упоменатият учен прави касателно същността на социалната пазарна икономика. Също така той стига до извода, че критическите възгледи на видния германски учен за административно-командната система не са загубили своята актуалност и в съвременни условия, даже и след като тази общественно-икономическа система вече е исторически преодолена в световен план. Очевидно ордолибералната теория и нейните практически аспекти в исторически, икономически и философски план сериозно ангажират вниманието на автора, който влиза в полемика с други автори по въпроси, отсяящи се предимно към ролята и мястото на държавата и нейните структури в организацията на пазарния механизъм. Може да се приеме като рационално допускането на кандидата /което отговаря впрочем и на възгледите на съвременните западногермански и отчасти на някои водещи френски икономисти/, че държавата – без да се меси грубо в икономическите процеси – може да подпомогне организирането и хармонизирането на пазара, противодействайки на постоянно възникващи в него центробежни и центростремителни сили вследствие въздействието на отделни стопански субекти, опитващи се да неутрализират принципите на здравословната за икономиката конкуренция да я деформират в своя полза.

В някои от представените ме за даване на становище трудове на д-р Стойчев намират място класически въпроси и теми – особено тези, свързани с различните основни световни икономически школи и възгледи /на физиократите, меркантилистите, английските класици, както и един от ранните адепти на предприемачеството в периода 18-19 век – Ж. Б. Сей/, които обаче той се стреми да разгледа в светлината на съвременните схващания и на база натрупания дълъг практически опит след появата на техните изследвания и концепции.

Независимо от съсредоточаване на вниманието на Д-р Стойчев като изследовател върху въпроси от икономическата теория и проблеми на стопанската история, като цяло публикациите му са актуални и в тях критически се разискват проблеми, които не винаги имат еднозначен отговор в съответните трудове на други автори. Това е признак, че у кандидата са налице научно-аналитични подходи, склонност към научно търсене и възможност да анализира сложни причинно-следствени връзки в сферата на икономическата теория и стопанската практика.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидата

Определен приносен характер в публикациите на д-р Стойчев, представени ми за даване на становище, имат негови виждания и постановки, като например:

- Обобщение на възгледите и схващанията на редица автори – главно от Германия – за спецификата и формите на проява на т.н. „смесена икономика“, както и определена периодизация при възникването и развитието на тези концепции;
- Анализ и обобщение на теоретичните постановки на видни представители на теоретичната икономика – такива като Мюлер-Армак, но и някои други видни автори – за мястото и ролята на държавата в регулирането и насочването на стопанския живот, без да се поставят под съмнение принципи на пазарното стопанство и особено това от социален тип;

- Систематизация на концепциите на известни немски учени от ранга на Вернер Зомбарт и Валтер Ойкен за способите, пътищата и границите, по които може да се подходи към решаване на проблема за формиране на стабилна икономическа среда в макроикономически план;
- Систематизация на възгледите на Валтер Ойкен и Алфред Мюлер-Армак за конкуренцията като система и нейните предимства за установяването и развитието на социалното пазарно стопанство, като се прави анализ на приликите и разликите в тези възгледи в трудовете на двамата упоменати учени;
- Обогаляване на относително бедната откъм монографични изследвания и по-задълбочени проучвания на наши учени през последните няколко десетилетия литература на български език по отношение на теоретичното наследство на ордолибералната школа и изследванията на видни немски учени в периода 1900-2000 година на актуални теоретични въпроси, както и разработка на учебни помагала по тези проблеми.

7. Основни критични бележки и препоръки към кандидата

Като цяло кандидатът има правилно и творческо отношение към проблематиката в своята научно-изследователската си и публикационна дейност, както и свързаната с тях преподавателска дейност. Въпреки това обаче считам за целесъобразно да отправя доброжелателна и конструктивна препоръка към кандидата за разнообразяване и обогатяване на ползваните източници при формулиране на иначе задълбочените му и правилни научни изводи. Имам предвид, че напр. в публикацията си „Ордолибералната теория и практика“ – част първа - той е издирил и ползвал една рядка и издадена в малък тираж полезна книга /Ото Шлехт, „Основи на социалната пазарно стопанство“, изд. от Информа-Интелект 1997 г./ . Това е много положителен факт според мен. В същото време обаче в публикацията си „Относно методологията на ордолибералната школа“ /Благоевград, издателство на ЮЗУ, 2013 г./ той посочва само седем научни източника. За обосноваване на важни научни тези толкова ограничен брой източници считам за недостатъчен.

Друга подобна слабост според мен е обилното цитиране в труда му „Класически и съвременни икономически теории“ – част първа - /Благоевград, издателство на ЮЗУ, 2013 г./ на наша и съветска аналитична литература по въпросите на Марксизма, което допуска извода, че някои от постановките в ново издание като посоченото по-горе, биха могли да отразяват по-стари възгледи, които не отговарят на съвременния прочит на сложна проблематика на марксовото учение, което всъщност е продължение на традициите на немската историческа школа и в съвременния си прочит в Русия например се обозначава вече като дериват на класическата историческа немска школа под формата на „суперинституционализъм“.

В този дух бих пожелал на кандидата занапред да ползва по възможност повече разработки на основните европейски езици, да отчита съвременния прочит на някои не безспорни и установени през дългия период на социализма постулати – особено такива, свързани с централнопланираната икономика, - както и по-активно да включва в справочния апарат на трудовете си източници от Световната мрежа.

Препоръчвам също така занапред той да съсредоточи вниманието си и върху въпроси, свързани с ролята и мястото на националната държава в условията на евроинтеграция, като анализира идеите за постепенно „отмиране“ на тази държава и „преливането“ на нейните суверенни функции в сферата на държавния регулативен механизъм към наднационалните административни структури в ЕС.

8. Заключение

От разглеждане и анализа на приложените документи по процедурата за кандидатстване на гл. ас. Д-р Бойчо Стойчев за академичната длъжност „доцент“, публикациите му, с вземане под внимание на неговата учебна и научно изследователската работа, както и с отчитане на неговото участие в Проекти, ангажименти в редколегиите на научни списания и други подобни активности изразявам мнение, че той отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото приложение, както и на Правилника за провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ЧВУ „Колеж по туризъм“ - Благоевград. В тази връзка подкрепям кандидатурата за избора на гл. ас. д-р **Б. Стойчев за заемането на академичната длъжност „доцент“ по научната специалност „Икономика и управление (Теория на развитие и стопански фирми)“.**

София, 22.01.2017 г.

Изготвил становището

/Доц. Пламен Пъчев/

